

DE EERSTE KEER

Een eerste keer, er is altijd een eerste keer. Het is 1964, een oude, rammelende trein uit communistisch Joegoslavië, eindstation Venetië. Naast mij een jonge vrouw, Amerikaans. De lange reis hierheen is ons aan te zien. Alles is nieuw. Wij nemen de stad zoals die zich voordoet. We hebben geen verwachtingen, behalve die van de naam van de stad, en dan klopt alles. In het geheime weefsel van het geheugen wordt alles opgeslagen. De trein, de stad, de naam van de jonge vrouw. We zullen elkaar verliezen, verschillende levens leiden, elkaar veel later aan de andere kant van de wereld weer terugvinden, elkaar ons leven vertellen. Meer dan vijftig jaar later zal die eerste dag uit 1964 in een verhaal terechtkomen, een verhaal dat *Gondels* heet. De stad, en alles wat intussen verdwenen was, zal rond dat verhaal hangen.

In 1982 een andere stad, een andere trein. Een vriendin heeft me naar Victoria Station gebracht, in Londen. Ik zal de Oriënt Express nemen naar Venetië.

Maar deze trein is er niet. Iets is er ergens kapot, we rijden niet onder de zee door, we vliegen over de wereld. Twee dagen daarna gaat de trein dan toch vanuit Parijs, een nacht-

trein. Ik herinner me de nachtelijke stations, stemmen in het donker, het ritme dat bij treinen hoort, de onzichtbare drummers die ergens onder de wagens huizen, luidsprekers die iets verkondigen in andere talen.

Ik heb de mensen herkend die in Londen met mij op het lege perron stonden, maar er zijn geen spionnen bij, geen grote liefdes, niemand voor in een roman. De notities van deze reis staan in een ander boek zodat ik ze niet meer hoeft mee te dragen. De roze schemerlamp uit de luxe trein die in dat boek is achtergebleven heb ik samen met de mensen in avondkleding, de uitgebreide menukaarten, het Frans van de obers en hun uniformen al jaren geleden weggeborgen, net als het hemelsblauwe uniform van de man die over onze afdeling heerste en nu ronddwaalt in de kelders van de herinnering. Ik kan hem nu ook niet meer bewaren, het is nog wel hetzelfde leven, maar ik heb andere dingen te doen, ik ben op weg naar de tweede keer van de eerste keer. Deze keer zal ik de waterstad met niemand delen. Het is 1982 in mijn toen van nu, de tegenwoordige tijd van mijn zinnen is ingebed in een voortdurende herhaling, vanaf nu zal ik hier aankomen en terugkeren, de stad zal me aantrekken en afstoten, ik zal er steeds andere adressen hebben, ik zal er over blijven schrijven en lezen, de stad zal een deel van mijn leven worden zoals ik nooit een deel van haar leven zal zijn, als een stofje zal ik door haar geschiedenis dwalen, zij zal mij opeten zoals ze al haar minnaars en bewonderaars altijd verslonden heeft die in de loop van de eeuwen aan haar voeten gelegen hebben alsof ze zelf onzichtbaar van marmer geworden waren, een deel van de lucht, van het water of het trottoir, iets waar je overheen loopt, je ogen gericht op de nooit ophoudende schittering van paleizen en kerken, voor even deelgenoot in het verhaal van de leeuw, de stad en het water.